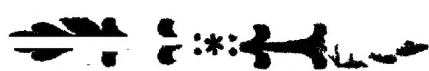

અનામે ખુદા

ધી પારસી

એમ્પાયર થીએટ્રીકલ કું.

અસમત-કા-કા-કું

ના નાટકનાં ગાયન.

O. T.

મેનેજિંગ ડાયરેક્ટર મી. ડેનીયલ ૧૯૨૭

નાટક લખનાર

મુન્શી સૈયદ સજ્જાદ હુસૈન સાહબ જાહર

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર ક પત્નીના માલિક

આવૃત્તી પહેલો. રૂ. સ. ૧૯૨૭, મત ૫૦૦૦

સર્વ હક માલિકને સ્વાધીન છે.

કીમત ચાર આના

બનામે ખુદા.

ગુજરીશ.

મોઅબજીબ હજરાત ચે નાચીબ ડ્રામા જોઇસ વકત આપકે પેશે નજર હયે અચસી હૈસીયત નહીં રખતા જીસેમંચ બાઇસે ફપ્ર સમજું ધતેફાકસે ધસ્કી નેવ ઊસવકત ડાલી મધ કે મેરે તમામ આજયે રમસા બ વજહ અલાલતકે જંગપુરદા ઓગરકી તરાહ બેકાર હો સુકેથે ધખ્તી-લાબકે દૌરે પર દૌરે હો રહેયે અચસી હાલતમેં આપ ખુદ સમજ સકતે હયં કેઇસ અદબી ડ્રામેકે ઉસ મસ્લોકો જીરમે ફલસફે ઔર સાઇન્સકી લાખો મંગાએં ઔર જમનાએં બહેતી કુછ નજર આતી હયં જો તારીખી દુનીયાકા એક જખરદસ્ત રાજ સમજા જતા હયે મય કયુંકર હલ કર સકતાથા મગર મેરે મોઅબજીબ કરમ ફરમા મીસ્ટર અબ્બદુર-રહેમાનખાન સાહબ કાબુલી. નીજ મીસ્ટર ડાનીયલ ડેવીડ સાહબ હાયરેક્ટર કંપનીકી જનતોડ કાશીસૌનિ ઇસ બોસીદા ઢાંચેકો ઉસ રંગો રોગનસે આરાસ્તા કોયા જો આજ આફતબે નીસ્કુનહાર બનકર આપકી નીગાહોકે સામને ચમક રહા હયે મંચ ઇન દોનો સાહેબોકા તહે દીલસે મમનુન હું જીન્હોને ઇસ મુરકકે કે હર હર ગોશમેં દીલ ચરપીકી એક નઇ રહ દૌડાદી ઔર જખતક ચે સ્ટેજ દુનીયામેં ચમકતા રહેમા ઇન્હી હજરાતકી યાદગાર સાખીત હોમા-ડ્રામા ઔર ડામેની હકીકત જાહીરમેં ઉસ ખાબસે જીયાદા વકઅત નહીં રખતી જો ઇન્સાની જીંદગીકો થોડી દેરકે લીયે ખીસ્તરે રાહતપર નસીજ હોતી હયે મગર ઇસ આઇનેકા દુસરા રખ ઉસ રાજસે વા બસ્તા હયે જીસે વાકેઆત નવીસ બોલતા હુવા જાદુ યા તારીખકા હુસ્ન તસલ્યુર કરતે હયં ઔર મે.વરરખી ન કલમ કાગજકી મદદસે આનેવાલી નસલોકે લીયે એક નર્મિજ ખેજ કોર્સ બનાકર અદબી સ્ટેજપર પેશ કરતે હયં મંચ જનાબ આગ! મહોમ્મદશાહ હથ્ર કશ્મીરીકા નીહાયત શુકુનજર હું જીન્હોને ડ્રામેદી સંગલાખ ઔર પુરપેચ ધાટીઓકો ઇતના હમવાર બના દીયા કે આજ અંધા આદમીલી

એક કમળોર લકડીકે ચહારીસે લેખક ગુજર ચકા હયે યેહી વે। કાખીલે
કદરતી હયે જુરો શેકસપીયર આઈ પંદીયા (Shakespeare of
India) તો કયા બલકે શેકસપીયર આઈ વાડ (Shakespeare of the
day) કહેના ચાહીયે ધનહીકી દીમાગી કાખીલીયતને હામેકા હામેકા
ધન્ટેહાધ મરકજપર પહોંચા કર દીખલા દીયા ખુલા ધનકી ઉમ્મરે તરકકી
દે દુનીયાકા અયસે લેગોકી અબી ગુજરત હયે અવર પખલીકને મેરે
હકીર શ્રમેકી ટટકી ઓર ધજજતકી નીગાહસે દેખા તો મય અપને
બજબાતકા દુસરા પહેલુ બહોત બલક પેશ કુરંગા

ગર કબુલ ઉકતક બહુ ધંબલો શરક

ફકત વરસલામ આપકા ખ્યસ્તલખ

સૈયદ સજબાદ હુસૈન બૈહર

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૩૮૨૨ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ અક્ષત-૩૧-૬૬

વિષય ૬૩૬૮: ૨-૧ ૧૬૮

નાટકના પાત્રો

પુરુષ પાત્રો.

ધ્રુવસ—મૈત્રીપિયારનો ધર્મગુરુ
 જૈશન—ધ્રુવસનો પ્રાધવેટ સેક્રેટરી
 હરમહેડ—રોમાનો સાહ
 ખારીબ—કેમી આગેવાન
 મરગુબ—ખારિબનો દિકરો
 મહેમુદ—એલીના અને ધ્રુવસનો દિકરો પછીથી ડાક્ટર અશરફ બેગનો પાલક

બાહીદ—એક ખુદા પરસ્ત મુસલીમ
 મુલતાન—મુસલમાન બાદશાહ
 ડાક્ટર અશરફ બેગ—એક ડાક્ટર
 મીરજા બેધડક—એક આશક મિળજ રમસ
 કલ્લન—જૈતુનનો આશક
 અભુજ—જૈતુનનો નિષ્ફળ આશક
 મીરજા કુલાડી બેગ—બેધડકનો સસરો
 રામટહલ—રામ કલીનો ધણી
 ઓન્રરી મેજસ્ટ્રેટ—એક ઓન્રરી મેજસ્ટ્રેટ

સ્ત્રી પાત્રો.

એલીના—મરગુબની મંગેતર પછીથી ધ્રુવસની શીકાર
 નયનવા—ખારિબની દીકરી મરગુબની બહેન
 કુદસીયા—મહેમુદની સગી બહેન (ધ્રુવસની દીકરી)
 જૈતૂન—બેધડકની ફેશનએબલ છોકરી
 ફજહત—બેધડકની બેરી
 રામકલી—એક પાનવાળી રામ ટહલની બેરી
 બીબલત—ફજહતની મા
 જુરરત—
 કુરસ—
 ફરાગત—

સીપાઈ મહેમાન દરબારી શાયર શરાબી સહેલીયો વીગેરે વીગેરે.

નાટકનો ટુંકસાર.

—❖(*)❖—

ધૃત્વર સ્તુતી.

—❖(*)❖—

અંક પહેલો.

—❖(*)❖—

પ્રવેશ પહેલો.

ઐથોપિયાનું પ્રસીધ્ધ દેવાલય હરમહેડ રોમન બાદશાહ પોતાના પવિત્ર દેવતા ખુદસ પાસે ફરીયાદ કરે છે કે “બાબકાલ દુનીયાની રૂઢી બગડતી જાય છે અને દિવસે દિવસે મનુષ્યોપર પરમાત્માનો ક્રોધ વરસતો જાય છે માટે તેનું ક્રોધ રીતે નિવારણ કરો” ખુડ ચાલાકીથી બાદશાહને સંતોષ આપે છે કે “હું મારી શક્તીથી પરમાત્માના ક્રોધને દયાના રૂપમાં ફેરવી આપીશ” બાદશાહના બવા પછી જોશન અને ખુડસ વચ્ચે એલીનાને માટે (જે એક રોમન છોકરી છે પણ મરગુબ નામના એક દવલતમંદ મુસલમાન જુવાન સાથે પરણવા ચાહે છે.) ચર્ચા થાય છે જોશન મરગુબ ઉપર રાજદ્રોહી હોવાનો અને એલીનાને એક મુસલમાનના સાથે પરણવાના આરોપમાં લાવી કેદ કરવાની સલાહ આપે છે—

પ્રવેશ બીજો.

શાહીના જલસો (લગ્ન મંડપ.)

ખારિય મરગુબ એલીના નયનવા અને બીજા પરોણાઓ ગાનતાનના જલસામાં લીન છે હસ્ત મેળાપની તૈયારી છે એટલામાં ખુડસ એક લયન કર તોફાનની જેમ આવી મરગુબને અને એલીનાને કેદ કરે છે ખારિય આ એકિન્તી આવી પડેલી આકૃતથી દીવાનો થઈ જાય છે અને કેદમાં આવી ખુદસને શ્રાપ આપે છે—

મેરી ફરીઆદ જાલીમ અમુક પાયા પીલાએગી
 મેરી આખોડી બારીક ખૂનકી નદદી બહાએગી
 ફલકકો બલ બલા હોવા બસી ગરદીશમેં આએગી
 બહાં જાએગા તુંયે બદ દુઆલી સાથ જાએગી
 તુ અપને હાથસે બેટીકી અસમત આપ હુટેગા
 તેરી ઇજ્જતકા શીશા ખુદ તેરી ઠોકરસે હુટેગા

પ્રવેશ ત્રીજો.

(કોમીક)

કલ્લન નામનો એક માણદાર આશામી મીરજ બેઘડકની દીકરી
 જૈતૂનપર આશક પડેલો હોવાથી એને લાં જૈતૂનને પોતાના પ્રેમમાં ફસા-
 વવા નોકર તરીકે ઠસી જાય છે અને અજીજ નામના જૈતૂનના બીજા
 આશક વીરજ આખા ઘરને ભડકાવે છે મીરજ બેઘડકે છાપાઓમાં
 આટીકલ આપેલો હોવાથી બધા શાએરો (કવીઓ) જૈતૂનને પોત પોતાની
 કાવ્ય શક્તિથી જીતવા ચત્ત કરે છે કલ્લન બધાના રંગમાં ભંગ રે છે.

પ્રવેશ ચોથો.

(કેદખાનુ)

પ્રહસ એલીનાનો પ્રેમ હોડી દેવા મરગુબને કહે છે મરગુબ ના
 પાડે છે આખરે પ્રહસ એલીનાની આખરે બરબાદ કરવા માટે એનાપર
 જુલમ ગુજારે છે અને એલીનાને બબરફસ્તી પોતાના શયન ગ્રહમાં લઈ
 જવા હુકમ કરે છે મરગુબ પ્રહસને ઘોડા આપી કેદખાનામાંથી છટકી
 જાય છે.

પ્રવેશ પાંચમો.

અજીજ અને જૈતૂન પ્રેમની વાતો કરે છે કલ્લન અજીજને ત્યાંથી
 છટકાવી બેઘડક વીરજ ફજહત બેગમને ભડકાવે છે કે તમારા ધણી તો
 આજકાલ એક બીજી સ્ત્રીના પ્રેમમાં ફસાયા છે અને એ સ્ત્રીનાં ભડકાવ-
 વાથી તમારું નાક કાપવા તૈયાર થયા છે માટે કાંઈ મંતર જંતરવાળાને

બોલાવી તમારા ધણીને પરાધ જેરીના હાથમાંથી બચાવો. ફળહત મેગમ તેવા કોઇ માણસને શોધી લાવના કહે છે એલિના રામકલી નામની એક પાનવાળી લેયન કલ્લન પાસે પોતાનો પ્રેમ જાહેર કરે છે કલ્લન રામકલીના ધણીને બોલાવી લાવે છે, લેયો મીરજ સાહેબને ખુબ મેથીપાક જમાડે છે.

પ્રવેશ છઠો.

(બુડસનું શયનમંત્ર).

ઉપલી બાગતને એક વરસ ગુજરી જાય છે બુડસ ચીન્તાતુર જણાય છે એલીના પોતાના બે બેડીયા બાળકોને (જે બુડસનાજ કુકર્મે જન્મેલા છે) લઈને દાખલ થાય છે બુડસ પોતાના પાપનું પરીણામ જોઈ ધભરાય છે અને બાળકોનો બાપ હોવાથી નામુકર થાય છે એલીના બે ખાસ નીચાનીયોથી સીધ્ધ કરી આપે છે કે બાળકો તેનાજ કુકર્મના ફળ છે બુડસ પોતાની ચાલાકીથી એલીનાને બાળકોને અંગારમાં બાળી નાખવાની સલાહ આપે છે ધણી વાદવીવાદ પછી બોલી એલીના બુડસની વાતોમાં આવી પોતાની આખર અચાવવાને ખાતર આવું દયાહીણુ કાર્ય કરવા તૈયાર થાય છે.

પ્રવેશ સાતમો.

બરબાદ થયેલો ખારિય એક ફકીરની હાલતમાં પોતાની જાંદગી ગુજારે છે નયનવા બીખ માગી બાપનું પાલન પોશણ કરે છે એલીના બેહ બાળકોને બાળી નાખવા લઈ આવે છે પણ માનું અંતઃકરણ અવ્યાજોને બાળવા ના પાડે છે બુડસ દાખલ થઈ એલીનાના વિચારોમાં પરીવર્તન કરી મુકે છે એટલામાં બુઢો ખારિય એક ખુની શેરની જેમ નિકળી બુડસપર હુમલો કરે છે પણ કમનસીબે એક અચ્યું જે છોકરી છે ખારિયના હાથમાં આવે છે અને બીજા અવ્યાને જે છોકરો છે બુડસ દરીયામાં ફેંકી દે છે.—

ટપ્પો-ટૂપ.

અંક બીજો.

—(૧)—

પ્રવેશ પહેલો.

(પંદર વર્ષના ગાળો.)

ડાક્ટર અશરફ બેગનું મકાન મહેમુદ ડાક્ટર અશરફ બેગનો પાલક દિકરો (જેણે ડાક્ટર અશરફ બેગે ફરીયામાંથી કુબતા બચાવી નવું જીવન આપ્યું હતું) જીવાન થઇ ગયો છે એ ડાક્ટર અશરફ બેગને જ પોતાનો બાપ માને છે અહીં બુઢો ખારિય પોતાની સગી દીકરી નયનવા અને પાલક દિકરી કુદસીયાને (જેણે ખારિયે બુઢસના હાથમાંથી બચાવી હતી) લઇને દાખલ થાય છે અને પોતે આફતેમાં ફસેલો હોવાથી કુદસીયાને જે મહમુદની સગી બહેન છે ડાક્ટર અશરફ બેગને સોંપી કહે છે કે “આજથી તમે આ છોકરીના રક્ષક છો અને જે હુકામ કારણસર છ મહીના સુધી પાછો ન આવું તો તમે કુદસીયાને કોઇ અશરફ છોકરા સાથે પરણાવી દેવા મહેરબાની કરશો” ડાક્ટર કબુલ થાય છે.

પ્રવેશ બીજો.

એલીના દુખોના ભારથી પાગલ બની રસ્તાપર બીખ માગતી નજરે પડે છે કેટલાક દારૂડીયા બદમાશો એને ગરીબ સમજી સતાવે છે મહેમુદ સ્કુલથી પાછો ફરતી વખતે એજ રસ્તેથી નીકળે છે એલીના એની સગી મા બુખથી કંટાળી એની પાસે બીખ માગે છે મહમુદ એને દારૂડીયાઓના હાથમાંથી છોડવી પોતાને ઘેર લઇ જાય છે.

પ્રવેશ ત્રીજો.

(ડાક્ટર અશરફ બેગનું મકાન.)

મુશ્વરની ગતી ન્યારી છે ભાઇના લગ્ન બહેન સાથે થાય છે બેઠું અજાણ્ય છે એકને બીજાની ખબર નથી લગ્નની પહેલી રાત. કુદસીયાની સાહેલીયો મહેમુદ સાથે છોડાડ કરે છે આખરે મહેમુદ સુઇ જાય.

છે કુદરતીયા મહેકુદના હાથમર પોતાના હાથમરના નેત્રી મીલાની બુલે છે અને મહેકુદની પોતાના હાથ દરીકે ઓળખે છે અને કુખ અને શસ્ત્રમાં મરકાવ મઠ આત્મહત્યા કરવા દરીવામાં કુદકો મારે છે.

પ્રવેશ ચોથો

(કોમીક)

મીરજ બેઘડક લેવાના હાથે માર ખાઈ અસ્પતાલના ખીમારોની નેમ પડેલો દેખાય છે આબુ બાબુ સમા વાહલાઓનું ટોળું છે સાસુ અને સાળાઓ સેવા કરી રહી છે કલ્લન હકીમના વેશમાં અને અજબ ડાક્ટરના વેશમાં દાખલ થાય છે અને મીરજ સાહેબની દુરમતી કરી મુકે છે છેલ્લે બેઠેલો ભાડો પુટી જાય છે.

પ્રવેશ પાંચમો.

(ખાનકાહ)

ગરીબ ખારીબ નયનવા સાથે પ્રવેશ કરી મુસલમાનો પાસે આશ્રે માગે છે જહીદ નામનો બુબુર્ગને દયાળુ મુસલમાન એને પનાહ આપે છે એટલામાં બુડસ હથીયારબંધ ફોજ સાથે આવી ખાનકાહને ઘેરી લે છે અને ખારીબની માગણી કરે છે જહીદ ખારીબનો કબ્જો આપવા ના પાડે છે બન્ને પક્ષમાં યુધ્ધ થાય છે. દુરભાગ્યે ખારીબ અને નયનવા કેદ પકડાય છે.

પ્રવેશ છઠ્ઠો.

(કોમીક)

કલ્લન અજબને બંતર મંતર વાજો બનાવી ફજહત બેગમ પાસે લઇ આવે છે અને કહે છે ફજહત બેગમ તારાપર આજક છે ફજહત બેગમ પોતાના ધણીનું કુખ રડે છે અજબ પોતાનો પ્રેમ જાહેર કરે છે એટલામાં કલ્લન મીરજ બેઘડકને સાથે લઇ આવી બેઠેલી પ્રેમ ચેસ્ટા દેખાડે છે મીરજ બેઘડક ફજહતનું નાક કાપવા માટે જરી લેવા જાય છે

અજીબ ધક્કામાં છુપાઈ જાય છે. અહીં જોખીન્તા પીરનાં જોખકાનાં
સસરા કુલાદી ભેગ આવી લાગે છે અને અજીબનાં ધોધમાં જોખીયારાને
માર પડે છે.

પ્રવેશ સાતમો.

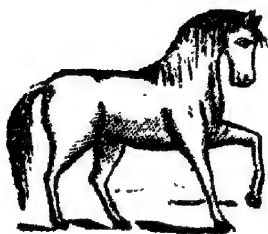
મરગુજ સુલતાન પાસે નૌકર થઈ ગયો છે અને સુલતાન આમળ
ફરીયાદ કરે છે સુલતાન મરગુજની મદદ માટે તૈયાર થાય છે.

પ્રવેશ આઠમો.

(કોર્ટ માર્શલ)

જુડસ ખારીબ અને નયનવાપર જીલ્લમ કરતો દેખાય છે અને
પોતાની નીચ અસહ્ય પ્રમાણે નયનવાપરે પશુ પોતાના પ્રેમનું વીવેચન
કરે છે નયનવાતેને ધીકકારે છે જુડસ ગુસ્સે થઈ નયનવાની આંખો ફેડી
નાખે છે મરગુજ દાખલ થઈ જુડસને પરાજય આપી પોતાના બાપ અને
બહેનને છોડવી જાય છે. —

ટપ્પો-ટૂંપ

અંક ૩ નો

—*—

પ્રવેશ પહેલો.

(સુલતાનની ઢાવણી.)

હરમહેડ સુલતાન પાસે સુલાહનો પેગામ મોકલે છે અને લખી બધાંને છે કે નો ખુડસ એક વ્યભીચારી તરીકે સાબીત થાય તો તમે તમારા હાથે એને સજા આપો શકશો સુલતાન એની માગણી કબુલ કરી હરમહેડના દરબારમાં બધા તૈયાર થાય છે.

પ્રવેશ બીજો.

ખુદા ખારીબનો શ્રાપ ફળવનો વખત આવી લાગ્યો બરડ પોતાની દિકરી કુદસીયાને દરીયામાંથી કાઢી અંગણપણામાં આધળી ઇશ્તાએને આધીન થઈ એના શીયગનો નાશ કરવા તૈયાર થાય છે કુદરતનો કહેર પડે છે લાંબે ત્યાં બરડસના આખા શરીર પર કાંડ પુટી નીકળે છે.

પ્રવેશ ત્રીજો.

(કચેરી કોમીક)

ઝાન્નેરી મેજસ્ટ્રેટ સામે મીરજા બેઠકનો કેસ રજુ થાય છે બધા મળીમેજસ્ટ્રેટને ચકકર બનાવી દે છે છેલ્લે અજબ ડીરમીસ થાય છે અને કલ્લન સાથે જીવનનાં લગ્ન થાય છે.

પ્રવેશ ચોથો.

હરમહેડનો દરબાર ખુડસ અને ખારીબ વચ્ચે બખરદસ્ત લાગણો થાય છે અંતે ખારીબ ખુડસ વીરુદ્ધ અનેક સાબીતીઓ રજુ કરી ખુડસને ગુનેહગાર અને વ્યભીચારી તરીકે સાબીત કરે છે હરમહેડ ખુડસના અલાચારો બદલ એની આંખો ફાટી નાખવાનો ઓર્ડર આપી એને શહેરના રસ્તા પર રાજગતો રખડતો છોડી દેવા હુકમ કરે છે—

—*—

બનામે ખુદા.

—૧(*)૧—

૧

તેરો નામ જમ આધાર દાતા પ્યારે
હયે કરમકી બાર દીન દાસ તોરે દવાર
સખકે પાલન હાર
કીરપા નીધાન હમરી સુન બિનતી કરતારતુ
દાતારતુ સગરી બીપત ટારો
બન દાતા ધન દાતા મન દાતા બેડા કરો પાર
રખ લે શરમ કરમ હો હમ સખપર તુહય પ્યારા
તોપે વારા તન મન ધન રખ
જપત હયે નીસદીન તોકો મલક ફલક
ધરતી સાગર સખ
તોપે હો જોહર નીશાર.....

૨

કમસીની બેલ રહી હય અબી કયા રખ્યા હયે
આસરા આસરે વાલોને લગા રખ્યા હયે
કાફિલે દિલકે સરે જામ લુટા કરતે હય
તેરે જેસુને વો અધેર મચા રખ્યા હયે
તેવર અચ્છે નહીં કાતિલકે ખુદા ખ્યર કરે
સામને ખંજરે ખુંખાર ખીચા રખ્યા હય
રસ્મ હિસ ખુતકી નિરાલી હયે જહાંસે જહર
જુદમકા નામ સીતમગર ને વશ રખ્યા હયે

૩

નયન કટારી કયસી મારી મોરે રસીયા
બીસર ગર્ધ સુધ સારી મોરે રસીયા
લપટ અપટ મોરી બાંહ ન પકરો
બીનતી કરત હું તેહારી મોરે રસીયા

અરબ અરબ મેરી એકદુ ન માની
 નેહા લગાડે તોસે હારી મેરે રસીયા
 કર જોરત હુ પેમાં પડત હું છોડો મસક મધ
 સારી મેરે રસીયા

ધુરી વો લાયે હય આશીકકે મુરજે જાકે લીયે;
 મજબૂદી શાખ નીકાલી હયે આશીયાં કે લીયે
 તુકાલે તુમ હો રસીલે હો તુમ સજી લે તુમ
 શીર ઝોર દીલકે મંચ રખ છોડું
 કીસ જવાં કે લીયે.....

૪

જા જા યહાસે દીવાને મંવાર મુવે જા
 મેરી જુતીબી તુજકો નહરગીજ કરેગી પ્યાર
 તુજસે હિસ્લુકે પકે કો પ્યાર કરેગી
 મંચ તો ઝાડુ ન તુજપર નીસાર કરેગી
 સેખી ન દીખાવ બોસા તો દીલાવ
 મલેસે લીપટ જાવ

જા જા ખાયગા મેરી પયજર મુવે જા
 તુમકો આતા હયે જો નખરો મે ફસાના દીલકા
 યાદ હયે હમકો બી આતો મેં ઉઠાના દીલકા
 હમ તો હંચ ઇશકકે ઉસ્તાદ સમજતી કયા હો
 હમ અનાદીકો સીખાતે હંચ લગાના દીલકા

(૫)

મત છુવો જોખનવાકો જવો સાંવરીયા
 હાથ ન લગાવ મેરી લયકે કમરીયા
 બાકી અદાઓને મુજકો મારા દીલ હુવા પારાપારા
 જુલ્ફ કાલી ગાલોપે લાલી બોલી બાલી હર અદા
 ચલો હટો ન સતાવ

ખીરહાકી તનમે અગ્ની સુલગે કલપડત મોહિ નાહી રે
 જાવ જાવ ન છોડો મોહિ ગારી મંચ દુંગી તોહે

કરો ન જરજોરી

આ જા પ્યારી મલેસે લીપટજા.

શીતરતમે હું હિકમત મેં હું દાના કરવાના
 આતોસે મંચ ધાતોસે કરદુંગા દીવાના
 ક્યા પહેચાને મેરી ચાલે કયસી હંચ આલા
 મેરે હાથ કંડે મેરે ફન્દે સબસે બરતર બાર આલા
 મંચ બડા સિયાના ચલતા પુર્ન હું
 વાહ ક્યા ફરેબકી ચાલે ચલતા હું
 મકમે બે ગુમા ચયતારકા હું આલા
 પડ ગયા બે મુજસે પાલા બહાસે ઉરકે બો ડાલા.

૭

તુ પીલાતા હય તો જી બરકે પીલા દે સાકી
 ખુમકે ખુમલાકે મેરે મુસે લગા દે સાકી
 મયકદા બાદા પરસ્તોપે લુટા દે સાકી
 આજ જીતની તુજે તૌશીક ખુદા દે સાકી
 ફસલે બહાર આમદ દે બરકે ખાલે
 આહુ ચશમે તો સાકી કયસે મતવાલે
 નોકે મીજગાને કાતીલ સીનેપે બાલે
 ગેસુ બરદોશી જાના જયસે દો કાલે
 ગાહે ખુખાર આમદ ગાહે ચુમાર આમદ
 ગુફતમ વસ્લત મીખાદમ ગુફતા દીવાના
 ગુફતમકે સોખત જાનમ ગુફતા પરવાના
 ખુફતમકે આઆ ગુફતા કે જા જા
 ગુફતમ તુકે તીર અફમન તીરે બરમા
 ગુફતાકે ખુને આશિક હમપર રવા
 સુએ દીલ્દાર આમદ ચશમે ખુખાર આમદ

૮

અય ચર્ખ ક્યા હમી હંચ સતારનેકે વાસ્તે
 ફુનીયા તુલી હુષ હયે મીટાનેકે વાસ્તે
 રાહત હયે હર તરહકી જમાનેકે વાસ્તે
 હમરોરહે હંચ અરક બહાનેકે વાસ્તે

ધતના તો રહમ તેરી કરીમીકા આ ગયા
ગમ દે દીયા મુઝે મેરે ખાનેકે વાસ્તે
સચ હયે કે બદ નસીબકો મીલતી નહી કહી
જોહર જગહ બી કથ બનાને કે વાસ્તે.

૯

જગ જગ હર ગાશીલ રખસે
મૌત ખડી હયે તાકમે તેરે કબસે
સાથ શુરોંકા બંદે છોડ દે
જગમે ચલના બચકર સખસે
પલક ઝપકમેં યે હસ લેજે
ખીસ ટપકત ધનકે બખ લખસે.

૧૦

મંચ સરાપા આપકે ગમકા ફસાના હો ગયા
દહેં દિલ દહેં મહબ્બતકા તરના હો ગયા
ધસ તરહ લુટા ખિજાને ધસ ચમનકે હુસ્નકો
ફજ્ બુલ બુલ કે લીયે આંસુ બહાના હો ગયા
ગયરકા તો જુક કયા અપને પરાએ હો ગયે
દોસ્તી વો મિટ ગમ્ત વો દોસ્તાના હો ગયા
હીન્દકો રાહત મીલી જોહર ન દમ બરકે લીયે
બખસે યે તીરે હવાદીસકા નીશાના હો ગયા.

૧૧

તેરી સુરતેયે યે માખલ હયે ખુદા ખ્વર કરે
મેરા અરમાન બરા દીલ હયે ખુદા ખ્વર કરે
ઝોક તો હુસ્ન ગબ્બ ઉરપે બલાકા જોગન
ઝોર આપના મુકાબીલ હયે ખુદા ખ્વર કરે
આખ મીલતેહી અદાએને મુઝે લુટ લીયા
પહેલીહી ધક્કા મંજલ હયે ખુદા ખ્વર કરે
જુસ્સે જોહર સીતમ ધબ્બ સીતમ હાતે હંચ
દીલ ઊસી તીરકા ધાખલ હયે ખુદા ખ્વર કરે

૧૨

અલભેલા પ્યારીકા દુલા લા દેખે
ચડીલા તુડીલા રસીલારે
જેખન જવાની દીવાની હયે જની
જોખો જૈાર સરાસતસે આખે મસ્તાની
તેરી અદાએનિ મારા પ્યારી
જવ બનાવ ન તુમસે મંચ હારી
તનસે મનસે ધનસે પ્યારી
સારી તુજપે હોં શીદા-સય-હા
તેરે સરકી કસમ તુંમેહે દેતી હય દમ
મેરે જનો જગરકા વસીલારે

૧૩

પ્યારી ધીરજ રાખો ધીરજ રાખો
શામ સુંદર આયે પ્યારી
ચલો હટો જવ રાર ન બડાવો
મંચ તો તુમસે હારી
છેડકી બાત કાહે સુનાત
પીયુ પીયુ મોહે કછુ ન બાત
જેખનપે આઠ કયસી બહાર
પ્યારી દુલ્હનપે જાંચે વારી
સાંવરા સલોના ઊલા છખીલા
તુડીલા જવ સારી.

૧૪

માને! માને! મોરી બાત માને!
પ્યારી કાહે બોલો ના
તોરી પ્યારી અદા મન લાએ
જયરા જરાએ કછુ ન સોહાયે
પીયા કલ આએના-પ્યારી
મનવા ધડકત જયરા લરજત

કમલ ફૂલે હરી રાન

માત પીતા બીન ફુખીઆરીકા

કમસે આજે ચમન

કમસે હે સાજન ધીર ધરે ચન

બોલી સુરતીયાં પ્યારી લજે.

૧૫

પુલા પુલા બેઠ પુલ ગયા હિસ્તાદ હમં બે

ફસે હય કયા ભુરે મારો મારો હફી પસલી તોડો

હાથ છોડો મત ખોપરી ફેડો-ખરરર મરે મરે

એક અધુરા ડાકટર હયે દુસરા હકીમ અધુરા

મુજ બે પાજી જયતાનબદે હંય

બે મીયાં કરામાત હમારી હયે બારી

કરેં શીતરત ન્યારી ન્યારી ખુખ ચંબાલો

દેખો ન લાલો ખાલતક હિતાર લો

૧૬

દીનકો જીયાએ આફતાબ ઝોર રાતકો અખ્તર મીલે

દરીયાકો મોતી કાહકો મંજુનહાએ જર મીલે

ખુશ્બુકો ગુલ ઝૈર પુલકો ખુશ્બુ મીલી રંગત મીલી

ઝૈર હમકો દસ્તે ફયજસે પુટી હુધ કીસ્મત મીલી

મૌલા કાહે લગાઇ બારે

નેયા આન ફસી મજદારે

તુજકો રહેમતકા તેરી પાસ હો

તેરા બંદા કહીન નીરાસ હો

કર ફુખીયાકા બેડા પારે

આઇ દીને મુખીપંર તપાહી

મૌલા દેતી હું તેરી દોહાઇ

દાતા તેરી સખી સરકારે

૧૭

બાંકે પીયાસે મય હરી કયું મોહે મારી

સુખ કટારી મંય મર ગઇ ઊંઠ મંય હર ગઇ

(૧૬)

ભંચ મંચ જલ મધ ભંચ મંચ મલ મધ—હા તોળા તોળા
ખાસી પતલી કમરીયા તોરી કચસી મોરી
એલે હોરી ભંચ તોળા તોળા
દીલખર તીરછી નીમાહો વાલે
યે નયના કાલે મારે હય પ્રેમકે ભાલે
હય નોરાલે મતવાલે ભંચ તોળા તોળા કચસીયે છેડ નીકાલી
મંચ દુગી ગાલી બોસોડી કાન મુખસે ફંસ જ
દીલમે બસ જ મનમે ધસ જ—ભંચ તોળા તોળા

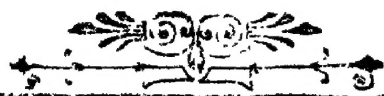
૧૮

ગાજ્યો ઝો ગાજ્યો બકં કીતરહય લોગીરે
હાં હોશીયાર હો ગાજ્યો ઝો ગાજ્યો
એ મીસાલ હો જહાંમે સર કટાવ જવ જવ જવ
હાં તેગસે કાટ દો છાટ દો પાટ દો હાંયારો
સર ફરોશી દીખાવ
બકં હંચ બકં હંચ કહેર હંચ જહર હંચ
હાં સેરો ફતહયાબી પાવો
લડ મરેં કટ મરેં યે જાને દીનપર શીદા કરેં
જાકે સારે લડ મરેં કટ મરેં લે ભાલે
દુશ્મનોકો મારો કાટો જવ જવ જવ

૧૯

મેરી જાની મનમાની નખરોંકી કટારી ચલાના હાં
ખાતેં ન મુજકો અચસી સુનાઓ
મુધ બીસરાઓ ન હોશમે આઓ
લેંસે કે જયસે ના નખરે દીખાઓ—વાહ વાહ વાહ
મેરી દીવારા સારા કા સારા બંદા બે દામ તુમહારાં
મજબું કે ભાષ કચસી ઢિટાષ જગ હંસાષ
લાત બીખાષ ગાલી સુનાઈ લાજ ન આષ વાહ વાહ વાહ

આ નાટકની ચોપડી મહામહા અખબર રહેમાને ધી ખિલાફત
પ્રેસ, સુલતાન મેનશન, ડુંગરી, મુબઇ નાં ૯ માં છાપી અને
પારસી એમ્પાયર થીએટ્રીકલ કું ના માલીકાએ ફારોનેશન
થીએટર, ગ્રાંટરોડ, મુબઇ ૭ થી પ્રસિદ્ધ કીધી.

સર્વાત્મ દેશી દવાશાળા.

કાલ્યાદેવી રોડ, ગોવિંદવાડી.

અમારે ત્યાં દરેક જાતના દરદીઓની સારવાર
કરવામાં આવે છે.

શાસ્ત્રોક્ત શોધખોળ કરી ખાસ

ઉનાળાની મોસમ માટેજ બનાવ્યો છે,

ખંડામ્ન પાક (કરીપાક)

સૌ તેમજ પુરૂષોને ખાસ ખાવા લાયક

ખરીદી વાપરી ખાત્રી કરો.

આ પાકને બહીમ રોગોને, પકકો શત્રુ

રતલ એકના રૂ. ૫) પાંચ.

ઊતાવળે મંગાવો નહીં તો રહી જશો.

પ્રોપ્રાઇટર

વૈદ્ય નાથાલાલ સુંદરજી ચોરવાડકર.

